

Kunta
Vihdin kunta

Asiakirjatyyppi
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Päivämäärä
18.12.2021, tark. 24.11.2022, tark. 12.12.2023

KAAVA 0468, SOINIEMEN RANTA-ASEMAKAAVA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

**KAAVA 0468,
SOINIEMEN
RANTA-ASEMAKAAVA
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Laatija **Juha Riihiranta**
Kuvaus **Vihdin Soiniemen ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO
P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
www.ramboll.fi

SISÄLTÖ

1.	OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA	1
2.	SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS	1
3.	ASEMAKAAVAN SISÄLTÖ JA TARKOITUS	2
4.	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	2
4.1	Maakuntakaava	2
4.2	Yleiskaava	2
4.3	Asemakaava	3
4.4	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	3
5.	OSALLISTUMINEN	4
6.	ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET	4
7.	AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO	5
8.	YHTEYSHENKILÖT	5

1. OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 63 §) mukaan kaavoitustyöhön tulee sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenettelystä.

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään asemakaavan lähtökohtia ja tavoitteita, kuvataan kaavoituksen eteneminen ja kerrotaan, miten osalliset voivat vaikuttaa kaavoitukseen ja kuinka kaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelun aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään kaavatyön aikana tarpeen mukaan.

2. SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS

Suunnittelualue sijoittuu Vihdin kunnan kaakkoisosaan Saarijärven pohjoisrannalle. Suunnittelualue on lähimmillään alle 200 metrin etäisyydellä Espoon kaupungin rajasta. Kuntaraja kulkee Saarijärven halki koillis-lounaissauntaisesti. Suunnittelualue käsittää kiinteistöt 927-430-2-4, 927-430-2-106 ja 927-430-2-108. Alue rajautuu koillisosasta maantiehen, etelässä vesialueeseen ja muilta osin vireisiin kiinteistöihin. Nuuksion kansallispuisto rajautuu Saarijärven lounaassa. Alueen pohjoispuolella kulkee Vanha Porintie (tie 120) ja alueelta on matkaa Otalammen taajamaan noin 11 km. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 15,7 hehtaaria. Alue on kokonaan yksityisessä omistuksessa. Kaavan mitoitustarkasteluissa huomioidaan myös samaan kokonaisuuteen kuuluva, Vanhan Porintien pohjoispuolella sijaitseva, kiinteistö 927-430-2-45.

Kuva 1. Alustavan kaava-alueen sijainti (Maanmittauslaitos 2021).

3. ASEMAKAAVAN SISÄLTÖ JA TARKOITUS

Kaavatyön tarkoituksena on laatia ranta-asemakaava kolmen kiinteistön alueelle Vihdin Saarijärven pohjoisrannalla. Alue on aikaisemmin toiminut yksityisenä työntekijöiden loma- ja virkistyspaikkana. Yhteisranta-alueella on tällä hetkellä yksi asuinrakennus ja kolme lomarakennusta. Kaavan tavoitteena on tutkia omarantaisten lomarakennuspaikkojen sijoittamismahdollisuuksia alueelle. Ranta-asemakaavalla tarkistetaan maankäyttö- ja rakennuslain 42.4 §:n tarkoittamalla tavalla yleiskaavan tavoitteita, jotka ovat vanhentuneet suunnittelualueen osalta. Samalla varmistetaan, että ranta-asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen, ja otetaan huomioon yleiskaavan sisältövaatimukset.

Ranta-asemakaavan laatijana toimii maanomistaja Saga Furs Oyj.

4. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Maakuntakaava

Suunnittelualueella on voimassa Uusimaa-kaava 2050 -kaavakokonaisuus, joka on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Suunnittelualue sijaitsee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueella. Uusimaa-kaava 2050 korvaa pääosin aiemmin voimassa olleet maakuntakaavat, lukuun ottamatta Östersundomin alueen maakuntakaavaa ja 4. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisua.

Maakuntakaavassa suunnittelualueen läheisyydessä sijaitseva Nuuksio on merkitty Natura 2000 -verkostoon kuuluvana tai ehdotettuna alueena (pallorasteri, Uudenmaan maakuntakaava). Lisäksi Nuuksio on esitetty luonnonsuojelualueena (turkoosi alue, Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava). Lähimmillään suunnittelualueen länsipuolelle sijoittuu arvokas geologinen muodostuma (vinoviivitus, Helsingin seudun vaihemaakuntakaava). Lisäksi alueen pohjoispuolelle on merkitty virkistysalue Vaakkoi (vihreä alue, Helsingin seudun vaihemaakuntakaava).

Kuva 2. Ote maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä (Uudenmaan liitto). Suunnittelualueen likimääräinen sijainti on esitetty punaisella ympyrällä

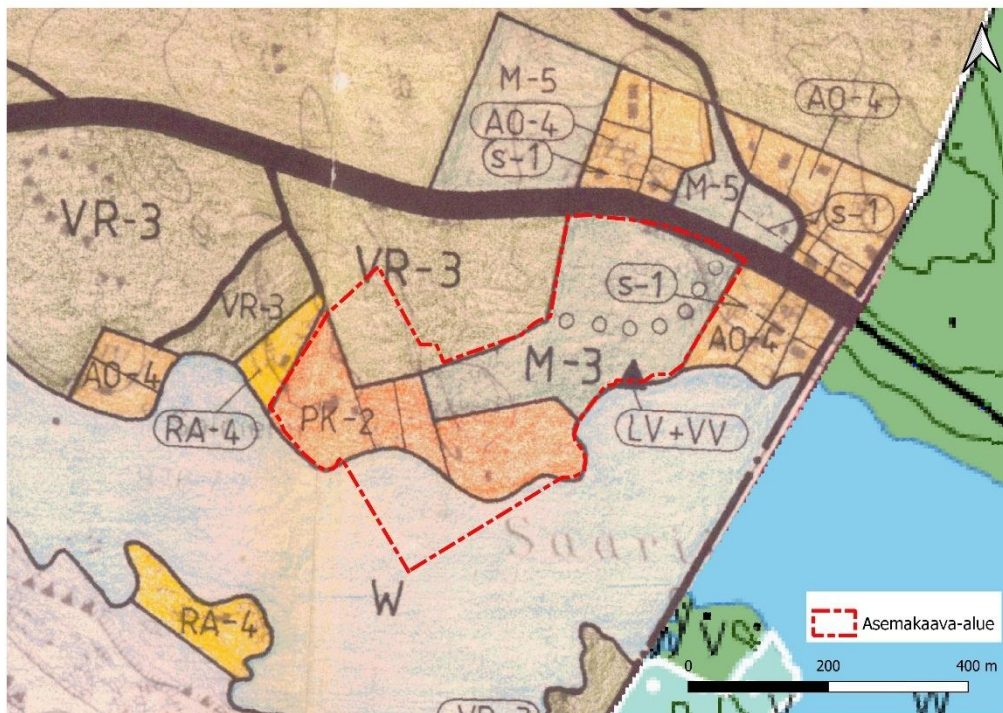
4.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa Otalammen–Härkälän osayleiskaava (voimaantulo 20.5.1998 YM). Suunnittelualue on osoitettu yksityisen palvelun ja hallinnon alueeksi (PK-2), retkeily- ja ulkoilualueeksi,

maa- ja metsätalousalueeksi (M-3) ja vesialueeksi (W). Maa- ja metsätalousalueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti (pallomerkitä). Suunnittelualueelle järven rannalle on lisäksi merkitty virkistyskohde (musta kolmio), jonka kohdalla ovat venevalkama (LV) ja uimaranta-alue (VV).

Otalammen-Härkälän yleiskaava ei ohjaa suoraan rakentamista eikä sitä näin ollen voida käyttää maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n tarkoittamalla tavalla rakennuslupien myöntämisen perusteena. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi yleiskaavan laatimisen yhteydessä on kuitenkin määriteltä kiinteistökohtaiset rakennusoikeudet. Mitoituslaskelma on vaikuttanut kaavaratkaisuun, ja laskelman perusteella määritetyt rakennuspaikat on merkitty ohjeellisesti kaavakarttaan. PK-2-alueella on yleiskaavassa neljä ohjeellista rakennuspaikkaa.

Vihdin strateginen yleiskaava saanut lainvoiman 19.10.2021. Strateginen yleiskaava koskee koko kunnan aluetta lukuun ottamatta voimaan jätettyjä oikeusvaikutteisia osayleiskaavoja. Yksi voimaan jätetyistä kaavoista on Otalammen-Härkälän osayleiskaava, joten strateginen yleiskaava ei ole voimassa laadittavana olevan Soiniemen ranta-asemakaavan alueella.

Kuva 3. Ote Otalammen-Härkälän osayleiskaavasta (SYKE Yleiskaavapalvelu 26.11.2021). Kaava-alueen rajaus on esitetty punaisella pistekatkoviivalla.

4.3 Asemakaava

Alueella ei ole voimassa asema- tai ranta-asemakaavaa.

4.4 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden viimeisin tarkistus on astunut voimaan 1.4.2018. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

5. OSALLISTUMINEN

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun. Kaava asetetaan nähtäville valmistelu- ja ehdotusvaiheessa, jonka yhteydessä osallisten on mahdollista antaa kaavasta mielipiteitä ja muistutuksia. Osallisilla on myös oikeus valittaa kaavan hyväksymispäätöksestä.

Kaavan vireilletulosta, aineistojen nähtävilläoloista sekä kaavan hyväksymisestä ja voimaantulosta tiedotetaan kunnan ilmoitustaululla, internetsivuilla (www.vihti.fi) ja kunnan ilmoituslehdessä (Vihdin Uutiset). Kaava-aineistot pidetään nähtävillä kunnanviraston ilmoitustaululla sekä kunnan internet-sivuilla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkennetaan ja täydennetään tarpeen mukaan suunnittelun kuluessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan osallisia ovat kaava-alueen maanomistajat ja kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Tämän kaavahankkeen osallisia ovat ainakin:

- ranta-asemakaava-alueen ja sen lähialueen kiinteistönomistajat ja asukkaat
- alueella toimivat elinkeinonharjoittajat
- paikalliset ja alueelliset yhdistykset ja yhteisöt, kuten
 - Vihti-Seura ry
 - Vihdin luonto ry
 - Vihdin asukas- ja kylätoiminta ry
- kunnan hallintokunnat ja asiantuntijatahot
 - rakennusvalvonta
 - ympäristövalvonta
 - kunnallistekniikka
 - mittaustoimi
 - tilapalvelu
 - Vihdin museo
 - Vihdin Vesi
- Uudenmaan ELY-keskus
- Uudenmaan liitto
- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
- Lohjan kaupungin ympäristöterveyslautakunta
- Museovirasto
- Länsi-Uudenmaan museo
- Väylävirasto
- Espoon kaupunki
- Caruna Oy
- Fingrid Oyj
- Elisa Oyj
- Rosk'n Roll Oy Ab

6. ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Asemakaavan laadinnan yhteydessä selvitetään kaavan toteutuksen ympäristövaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla (MRL 9 § ja MRA 1 §). Lisäksi arvioidaan kaavan

suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutukset.

Vaikutusten arvioinnin tehtävänä on tukea kaavan valmistelua ja hyväksyttävien kaavaratkaisujen valintaa sekä auttaa arvioimaan, miten kaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset toteutuvat. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu alueelta laadittaviin perusselvityksiin, käytössä oleviin muihin perustietoihin, selvityksiin, suunnitelmiin, maastokäynteihin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja mielipiteisiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin.

Vaikutukset kirjataan maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ja -asetuksen 1 § mukaisesti kaavaselostukseen. Vaikutuksia arvioidaan tällöin:

- 1) *ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön*
- 2) *maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon*
- 3) *kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin*
- 4) *alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen*
- 5) *kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön*
- 6) *elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.*

7. AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Seuraavassa on esitetty ranta-asemakaavoituksen alustava aikataulu:

- Aloitusvaihe: marraskuu 2021 – maaliskuu 2022
- Valmisteluvaihe: huhtikuu 2022 – tammikuu 2023
- Ehdotusvaihe: helmikuu 2023 – helmikuu 2024
- Hyväksymiskäsittely: kevät 2024

8. YHTEYSHENKILÖT

Vihdin kunta

Asemantie 30
PL 13
03101 Nummela
puh. 044 467 5583

Yhteyshenkilöt:

kaavasuunnittelija Roosa Saarela
puh. 044 042 1171

kaavoitusinsinööri Emma Kiukas
puh. 040 612 4193

sähköposti: etunimi.sukunimi@vihti.fi

Kaavaa laativa konsultti, maanomistajan edustaja

Ramboll Finland Oy

Itsehallintokuja 3
PL 25
02601 Espoo
Puh. 020 755 611

Yhteyshenkilö:

projektipäällikkö Juha Riihiranta
puh. 050 312 4770

sähköposti: etunimi.sukunimi@ramboll.fi

Vihdin kunta Soiniemen ranta- asemakaava

Valokuvia alueen rakennuksista 2022–2023

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Rakennukset

Numero	Käyttötarkoitus	Rakentamisajankohta
1	Päärakennus	1950-luku
2	Vanha navetta	ei tiedossa
3	Punainen mökki	ei tiedossa
4	Edustussauna	ei tiedossa
5	Rantasauna	ei tiedossa
6	Ylämökki	1980-luku
7	Alamökki	1980-luku
8	Mökkien sauna	1980-luku

Vuoden 1948 ilmakuva

1 Päärakennus

1 Päärakennus

1 Päärakennus

2 Vanha navetta

2 Vanha navetta

3 Punainen mökki

3 Punainen mökki

4 Edustussauna

4 Edustussauna

4 Edustussauna

4
Vaja
edustussaunan
vieressä

4
Vaja
edustussaunan
vieressä

5 Rantasauna

5 Rantasauna

6 Ylämökki

6 Ylämökki

7 Alamökki

7 Alamökki

8 Mökkien sauna

8 Mökkien sauna

Maakellari

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL

Vastaanottaja
Vihdin kunta

Asiakirjatyyppi
Kaavaselostuksen liite 3

Päivämäärä / Datum
12.12.2023

SOINIEMEN RANTA-ASEMAKAAVA

VALMISTELUAINEISTOSTA SAATUJEN LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN TIIVISTELMÄT SEKÄ NIIHIN LAADITUT VASTINEET

Laatijat
Kuvaus

Juha Riihiranta, Laura Jalonen
Valmisteluvaiheen kuulemisesta (16.1.–
14.2.2023) saatujen lausuntojen ja mielipi-
teiden tiivistelmät, sekä niihin laaditut vasti-
neet

1. LAUSUNNOT

1.1 Länsi-Uudenmaan museo

Museo puoltaa esitetyn valmisteluaineiston mukaista kaavaratkaisua pääpiirteissään rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennussuojelun näkökulmista. Museo huomauttaa kuitenkin, että olevan rakennuskannan esittely on puutteellinen. Alueen rakennuksia ei esitellä kaava-aineistossa sillä tarkkuudella, että niiden suojeluarvoon voisi esittelyn perusteella ottaa kantaa. Etenkin vanhempiin, entisen torpan pihapiiriin kuuluviin rakennuksiin voi liittyä suojeluarvoja. Olevien rakennusten esittelyä tulee tarkentaa niin, että mahdollisen kaavassa osoitettavan suojelutarpeen arviointi on mahdollista. Jos suojeluarvoja todetaan, ne tulee myös osoittaa kaavassa asianmukaisella tavalla.

Museo esittää, että vanhojen, jo torppa-ajalta periytyvien peltojen säilyttämistä avoimena vanhan pihapiirin lähialueella tulisi harkita (vrt. pihapiirin raja- ja luontoinventoinnin luontotyyppit-kartalla, Kartta 6, kaavaselostuksen sivu 5). Vanhat pellot voisi merkitä kaavaan avoimena säilytettävänä peltoalueina (MA) sen sijaan että ne nyt on merkitty osittain "puustoisena säilytettävä alueen osa" -merkinnällä ja osittain maa- ja metsätalousalueena (M). Kaavamerkintä, joka tukisi vanhojen peltoalueiden säilyttämistä avoimena, tukisi samalla alueen torppa-ajan maisemaan ja miljööseen liittyvien maisemahistoriallisten piirteiden säilymistä.

Alueelle sijoittuva vanha historiallinen tielinja Vihdin ja Espoon kirkonkylien välillä on osoitettu kaavassa kiinteistöille johtavana ohjeellisena ajoyhteytenä ja osittain ohjeellisena ulkoilureittinä. Se, että vanhalle tielinjaukselle on osoitettu käyttö, tukee sen säilymistä myös konkreettisesti näkyvissä maastossa. Museo tukee ratkaisua.

Rakennustavasta annetut määräykset ovat hyvät lukuun ottamatta mahdollisia suojeltavia rakennuksia koskevia erityisiä määräyksiä. Niiden osalta museo ottaa kantaa, kunhan kaava-aineisto rakennusinventoinnin osalta täydentyy.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museo toteaa, että kaava-alueella ei käytettävissä olevien tietojen perusteella ole tehty koskaan arkeologista inventointia, eikä siltä tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Kaavaselostuksessa on kuitenkin huomioitu kaava-alueen läpi kulkeva Takkulasta (Tackskog) Vihdin kirkonkylään johtava historiallinen tielinjaus, joka on kaavassa merkitty osin ohjeellisena ajoyhteytenä tonteille, osin ohjeellisena ulkoilureittinä. Tielinjaus on jo tällä hetkellä vastaavassa käytössä.

Museo katsoo, että tielinjauksen osoittaminen ohjeelliseksi ulkoilureitiksi on arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta hyvä ratkaisu, sillä reitin osoittaminen ulkoilutarkoituksiin säilyttää vanhan, todennäköisesti jo 1700-lukua edeltävältä ajalta periytyvän tielinjan avoimena ja näkyvänä elementtinä maastossa. Ulkoilureittinä olevan tielinjan osalta on syytä harkita linjauksen merkitsemistä kaavaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi, johon kohdistuvista suunnitelmista on pyydetty lausuntoa alueelliselta vastuumuseolta (Länsi-Uudenmaan museo). Kohde vaatii kuitenkin maastotarkastusta ennen päätöksen tekemistä. Länsi-Uudenmaan museo tekee paikalla maastotarkastuksen lumitiilanteen sen salliessa.

Koska kaavassa osoitettu rakennusoikeus rajautuu jo rakennetuille alueille muun kaava-alueen jäädessä maa- ja metsätalousalueeksi, joka tulee säilyttää rakentamattomana (M), ei museo näe tarpeelliseksi edellyttää kaava-alueella laajempaa arkeologista inventointia.

VASTINE: Vanha tielinja osoitetaan muuna kulttuuriperintökohteena lausunnon mukaisesti.

Kaavaselostusta täydennetään rakennusten esittelyn osalta ja selostuksen liitteeksi lisätään valokuvat alueen rakennuksista. Vanhimmat rakennukset osoitetaan kaavassa suojelumerkinnällä.

Avoimena säilytettävänä peltoalueina osoitetaan asema- ja yleiskaavoissa perinteisesti sellaisia maatalouskäytössä olevia peltoalueita, joiden säilyminen avoimena halutaan maisemallisista syistä turvata. Soiniemen kaava-alueella ei ole maatalouskäytössä olevia peltoja, vaan

Niemeläntien pohjoispuolella olevat avoimet alueet ovat niittyjä. Koska niittyalue sijoittuu rakennuspaikkojen ulkopuolelle, alueen hoitaminen jäisi todennäköisesti rakennuspaikkojen omistajien sijaan muiden maanomistajien vastuulle. Kaavaratkaisua tarkistetaan "puustoisena säilytettävä alueen osa" -merkinnän osalta. Niemeläntien eteläpuolella, RA-1- ja AO-1-korttelialueilla olevat vanhat niittyalueet merkitään kaavaan avoimina säilytettävänä alueen osina.

1.2 Caruna

Kaava-alueen läheisyydessä on Caruna Oy:n sähkönjakeluverkkoa alla olevan kuvan mukaisesti. Sinisellä viivalla on esitetty 20 kV johdot ja 0,4 kV johdot vihreällä. Ilmajohdot on esitetty yhteisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla. Puistomuuntamot ovat violeteilla neliöillä.

Kaavam muutoksen myötä sähkönkulutus nousee hieman ja alueelle tarvitaan uusia kaapelointeja. Otetaan tarkemmin kantaa kaavan tarkentuessa.

Tarvittavat johto- ja muuntamosiirrot tehdään Carunan toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen siirto edellyttää, että niille järjestyy uusi pysyvä sijainti.

Toivomme vielä mahdollisuutta antaa lausunto myös ehdotusvaiheessa.

VASTINE: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.3 Museovirasto

Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden työnjakoon perustuen, Länsi-Uudenmaan museo antaa asiasta lausunnon.

VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.4 Vihdin ympäristövalvonta

Kaavaselvityksessä on hyvin tunnistettu Vanhan Porintien melualueet ja niiden huomioiminen asutuksen sijoittamisessa. Samoin jätevesien käsittelystä on annettu asialliset määräykset huomioiden Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

Alueen itäosassa on luo-1-merkinnällä rajattu tervaleppäkorpi, jonka arvojen säilyttäminen on oleellisesti riippuvainen myös kohteen vesitasapainoa ylläpitävästä purosta, vaikka puro itsessään ei täyttäisikään suojelun kriteereitä. Puron virtauksen säilyminen on oleellisen tärkeää. Karttatar-kastelun perusteella puron uomaa ei ole ainakaan oikaistu, joten siltä osin se vaikuttaa luonnontilaiselta. Hakkuutkaan eivät suoraan poista puron luontoarvoja ja kasvillisuus palautuu vähitellen.

Selostuksen mukainen alue sijaitsee veden laadultaan erinomaisen Saarijärven rannalla. Järven veden laadun turvaaminen on syytä huomioida myös lisärakentamisen myötä mahdollisesti lisääntyvien hulevesien hallinnassa – sekä rakentamisvaiheessa, että toteutettavissa rakenneratkaisuissa. Hulevesivaikutusten minimoimiseksi olisi hyvä suunnitella luonnonmukaisia ratkaisuja siten, että varataan riittävästi tilaa hulevesien luonnonmukaisille imeytys- ja viivytysratkaisuille sekä minimoidaan mm. päällystettyjen pintojen määrää. Rakentamisvaiheessa tulee huomioida ympäristövalvonnan laatima Vihdin kunnan työmaavesiohje.

VASTINE: Tervaleppäkorpi lähiympäristöineen osoitetaan luonnonsuojelualueena (SL).

Korttelialueille lisätään hulevesien hallitsemista koskeva kaavamääräys.

1.5 Fingrid Oyj

Fingrid Oyj ei anna lausuntoa, sillä kaava-alueella ei ole Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja.

VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.6 Uudenmaan liitto

Uudenmaan liitto ei anna lausuntoa.

VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.7 Uudenmaan ELY-keskus

Kaavaselostuksessa suunnittelutilannetta kuvaavassa kappaleessa on viitattu hieman virheellisesti maakuntakaavatilanteeseen. Uusimaa-kaava 2050 on nimitys kolmen oikeusvaikutteisen vaihemaakuntakaavan muodostamalle kokonaisuudelle (Helsingin seudun, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava). Kaava-alue sijaitsee Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan alueella. Asia tulee päivittää selostukseen.

Kaavaselostuksessa on perusteltu, miksi voimassa oleva Otalammen-Härkälän oikeusvaikutteinen osayleiskaava on kaava-alueella tavoitteiltaan vanhentunut ja kuvattu MRL 42 §:n edellyttämällä tavalla, miten ranta-asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja miten yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §) on otettu huomioon. ELY-keskus katsoo, että asia on käsitelty riittävästi.

ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa kaavan mitoituksen suhteen. Kaavaselostuksen kappaleeseen 5 (Emätila- ja mitoitustarkastelu) voisi sivun 14 viimeiseen kappaleeseen lisätä, että MRL 73 §:n tarkoittamaa yhtenäistä vapaata-rantaa jää noin 200 metriä.

Kortteli- ja tonttinumerot puuttuvat kaavakartalta ja ne on syytä lisätä ehdotusvaiheessa.

Alueella on luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi (tervaleppäkorpi), joka tulee lähtökohtaisesti osoittaa asianmukaisella suojelumerkinnällä (S-1). Tervaleppäkorven ympärillä (luontoselvityksen kuvat 12, 14 ja 15) on lisäksi erittäin ja äärimmäisen uhanalaisia luontotyyppisiä, jotka ovat vesitaloudellisesti tervaleppäkorven kanssa samaa kohdetta. ELY-keskus katsoo, että edellä mainittu aluekokonaisuus on näin olleen syytä osoittaa luonnonsuojelualueeksi (SL).

Vaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida lyhyesti myös läheinen Natura-alue. Käytettävissä olevien tietojen perusteella varsinainen Natura-arviointi ei ole tarpeen.

Ottaen huomioon ympäristöselvityksessä todetut luontoarvot kaavaluonnoksessa M-alueeksi merkityllä alueella, ELY-keskus katsoo, että M-alueen määräykseen tulee lisätä MRL 128 §:n mukainen lupatarve. Määräys voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti: Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa.

Alueen rakennuskanta tulee kuvata asemakaavaselostuksessa kirjallisesti ja valokuvin sellaisella tarkkuudella, että mahdollisiin suojelutavoitteisiin voi ottaa kantaa.

Yhdyskuntateknisen huollon kuvausta tulee täydentää lisäämällä selvitys alueella sijaitsevan nykyisen asuinrakennuksen jätevesijärjestelmästä ja talousvesitilanteesta.

Kaava-aineistossa on esitettävä perusteltu arvio/selvitys kaavan salliman harmaiden jätevesien käsittelyn mukaisista enimmäispäästöistä (ravinteet, biologinen hapenkulutus) ja niiden vaikutuksista Saarijärven vedenlaatuun. Lisäksi arvioissa on huomioitava kaavan salliman uuden rakentamisen aikaisten työmaavesien vaikutukset ja tarvittaessa annettava määräys työmaavesien käsittelystä esim. viivyttämällä.

Saarijärven ranta-alueelle asetettua tulvaturvallista korkeustasoa N2000 +74,0 metriä voidaan pitää riittävänä.

ELY-keskus muistuttaa, että kaikkien kaavaan liittyvien selvitysten tulee olla asianosaisten käytävissä kuulemisaikana.

VASTINE: Kaavaselostusta tarkistetaan maakuntakaavatilanteen, emätila- ja mitoitustarkastelun sekä yhdyskuntateknisen huollon nykytilanteen kuvauksen osalta. Kaavakarttaan lisätään kortteli- ja tonttinumerot.

Tervaleppäkorpi lähiympäristöineen osoitetaan luonnonsuojelualueena (SL). Vaikutusten arviointia täydennetään lausunnon mukaisesti (Natura, harmaat jätevedet). M-alueelle lisätään maisematyölupavelvoite.

Kaavaselostusta täydennetään rakennusten esittelyn osalta ja selostuksen liitteeksi lisätään valokuvat alueen rakennuksista. Vanhimmat rakennukset osoitetaan kaavassa suojelumerkinnällä.

2. MIELIPITEET

2.1 Mielipide A

Mielipiteessä todetaan, että nykyisessä voimassa olevassa Otalampi-Härkälä osayleiskaavassa ohjeellinen ulkoilureitti sijoittuu kauemmaksi kiinteistön 927-430-2-107 rajasta. Soiniemen ranta-asemakaavan kaavaluonnoksessa ohjeellinen ulkoilureitti on kuitenkin merkattu aivan kyseisen kiinteistön rajaan kiinni. Mielipiteen esittäjä vaatii, että ohjeellinen ulkoilureitti tulisi sijoittaa sinne missä se on voimassa olevassa osayleiskaavassa eli noin 30–50 metrin etäisyydelle kiinteistöjen 927-430-2-107 ja 927-430-2-106 välisestä rajasta.

VASTINE: Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitettyjen merkintöjen sijainti tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, tässä tapauksessa ranta-asemakaavassa. Yleiskaavan ulkoilureittimerkintä on ohjeellinen, mikä tarkoittaa sitä, että reitin sijaintiin on yleiskaavaa laadittaessa liittynyt tavanomaista suurempaa epävarmuutta.

Soiniemen ranta-asemakaavan luonnoksessa ohjeellinen ulkoilureittimerkintä on merkitty olemassa olevan vanhan tieuran kohdalle, josta se jatkuu koillisen suuntaan olemassa olevaa polkua pitkin. Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo on lausunnossaan todennut, että tielinjauksen osoittaminen ohjeelliseksi ulkoilureitiksi on arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta hyvä ratkaisu. Olemassa oleva polku on luonteva jatke ulkoilureitille.

2.2 Mielipide B

Mielipiteen esittäjän mukaan kaavoitus turmelee polut ja monien eläinten juomapaikan (esimerkiksi kaava-alueella sijaitseva vanha lohilampi). Kaava-alueella on monien harvinaisten eläinten pesiä ja reviiriä. Esimerkiksi saukko asuu kahden kaavoitetun alueen välissä.

Mielipiteen esittäjä pitää myös vesien likaantumista huolestuttavana, koska mökit sijaitsevat liian lähellä rantaa.

VASTINE: Kaavan rakennuspaikat sijaitsevat olemassa olevien rakennusten ja pihapiirien kohdalla. Tällä tavalla luodaan edellytyksiä vähähiilisellemme ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle. Kaavamääräyksillä lievennetään erityisesti järveden laatuun kohdistuvia vaikutuksia. Vaikutuksia lieventävät mm. rakentamisen riittävän suuri etäisyys rantaviivasta ja rakennuspaikkojen rakentamattomien osien säilyttäminen luonnonmukaisena. Lainsäädännön ja kaavamääräysten edellyttämien jätevesijärjestelmien vuoksi Saarijärveen kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi. Kaavalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kasvi- ja eläinlajeihin tai luonnon monimuotoisuuteen.

2.3 Mielipide C

Mielipiteessä tuodaan esiin, ettei kaavaluonnoksessa osoitetun erillispientalojen korttelialueen (AO-1) kaavamääräyksessä oteta kantaa, tuleeko kaavamääräyksessä mainittu ”kaksiasuntoinen pientalo” nykyisten kahden asuinrakennuksen lisäksi vai niiden tilalle.

Kaavaluonnoksen yleismääräyksessä ”Rakennusten etäisyyden rantaviivasta ja sijainnin rakennuspaikalla tulee olla sellainen, että maiseman luonnonmukaisuus mahdollisuuksien mukaan säilyy. Rakennusten ja rakenteiden tulee sopeutua myös malliltaan, materiaaleiltaan, mittasuhteiltaan ja väritykseltään luonnonmaisemaan. Lisäksi alueen yleisilme tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena.” Kaavassa ei mielipiteen esittäjän mukaan käsitellä uudisrakentamisen vaikutusta naapureihin.

Kaavaluonnoksessa AO-1-alue ulottuu aivan kiinni viereiseen kiinteistöön ja kiinteistön ympäri-vuotisessa käytössä olevaan vapaa-ajan asuntoon. Mielipiteen esittäjän mukaan näin lähelle rakentaminen rikkoisi vuosikymmenien naapurisuuden perusteet. Mielipiteessä pohditaan, onko juuri tämä osa laajasta tontista tulevan naapurinkaan kannalta tarkoituksenmukainen talon sijaintipaikka.

Mielipiteen esittäjän mukaan korttelialue AO-1 sijaintia tulisi muuttaa siten, että kaava ei mahdollistaisi rakentamista nykyistä päärakennusta lähemmäksi naapurikiinteistöä.

Mielipiteessä huomautetaan, että Niemeläntieltä viereiselle kiinteistölle johtavan tien nimeksi on merkitty ”Soiniemi”. Tie ei johda Soiniemeen ja osuvampi nimi tielle olisi Sammalsoppi.

VASTINE: AO-1-korttelialueen rakennusala muutetaan mielipidettä mukailleen kauemmaksi kiinteistörajasta.

Mielipiteessä mainittu tiennimi on pohjakarttamerkintä, joka perustuu Maanmittauslaitoksen Taustakartta-aineistoon. Ranta-asemakaavassa hyväksytään vain kaavamerkinnöillä osoitettu nimitys. Väärinkäsitysten välttämiseksi pohjakartasta poistetaan mielipiteessä mainittu nimi.

Vastaanottaja
Saga Furs Oyj

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
25.01.2023

SOINIEMEN RANTA-ASEMA- KAAVA LIITO-ORAVA- JA LUONTO- SELVITYS

SOINIEMEN RANTA-ASEMAKAAVA LIITO-ORAVA- JA LUONTOSelvitys

Projekti **Soiniemen ranta-asemakaavan luontoselvitykset**
Tilaaja **Vihdin kunta**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Versio **1**
Päivämäärä **25.01.2023**
Laatijat **Jani Järvi**
Tarkastaja **Emilia Vainikainen**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

Kannen kuva **Selvitysalueen kuivahkoa kangasmetsää alueen länsiosasta Saarijärven rannasta. Kuvattu kohti länttä.**

Kannen kuva ja kaikki muut raportin valokuvat: Jani Järvi / Ramboll Finland Oy. Valokuvat on otettu luontotyyppiselvityksen yhteydessä 27.6., mikäli ei ole toisin mainittu.

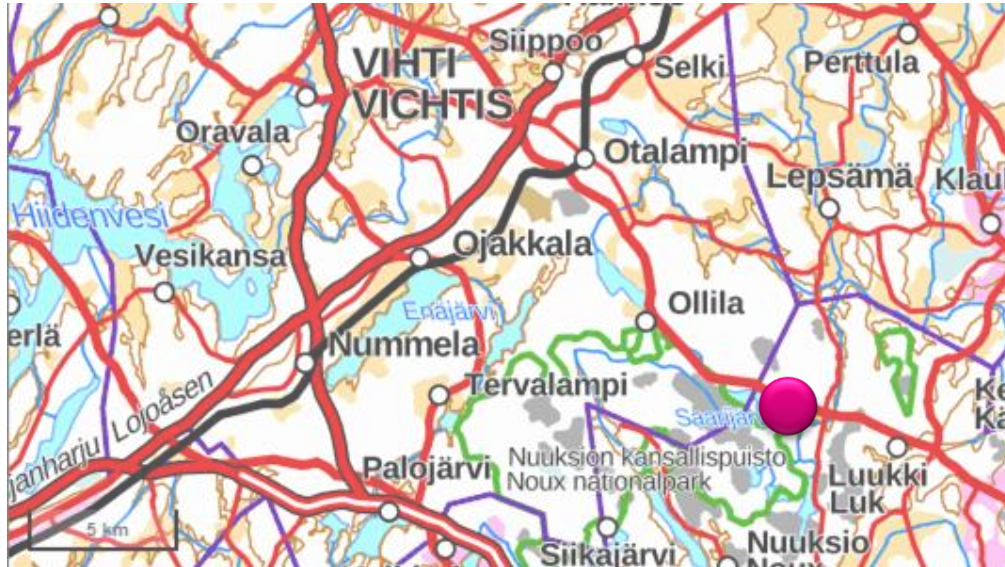
SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Aineisto ja menetelmät	3
2.1	Lähtötietoaineisto ja aiemmat selvitykset	3
2.2	Selvitysalue	3
2.3	Selvitysalueen läheiset suojelualueet	4
2.4	Selvitysmenetelmät	5
2.4.1	Liito-oravaselvitys	5
2.4.2	Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys	5
3.	Tulokset	6
3.1	Liito-oravaselvitys	6
3.2	Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys	7
3.2.1	Luontotyypit	7
3.2.2	Huomionarvoiset kasvihavainnot	20
3.2.3	Muut huomionarvoiset lajihavainnot	20
3.2.4	Vieraslajit	23
4.	Johtopäätökset ja suositukset	26
5.	Lähteet	27

1. JOHDANTO

Vihdin kunnassa sijaitsevan Soiniemen alueelle ollaan laatimassa ranta-asemakaavaa (Kuvat 1-1 ja 1-2). Alueella ei ole tehty viimeaikaisia luontoselvityksiä, joten osana ranta-asemakaavan laadintaa alueelle tehtiin liito-orava- ja luontotyyppiselvitykset kaavasuunnittelun tueksi.

Tässä raportissa esitellään keväällä ja kesällä 2022 tehtyjen luontoselvitysten tulokset. Selvitykset on tehnyt FM biologi Jani Järvi Ramboll Finland Oy:stä.

Kuva 1-1. Kaava-alueen sijoittuminen Vihdissä on merkitty karttaan punaisella pisteellä. Kartta: Maanmittauslaitos.

Kuva 1-2. Kaava-alueen tarkempi sijainti. Kuvassa on esitetty myös Vihdin ja Espoon kuntaraja alueen läheisyydessä

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Lähtötietoaineisto ja aiemmat selvitykset

Alueelta ei ollut tiedossa aiempia luontoselvityksiä. Selvityksen lähtötietoina käytettiin Suomen Lajitietokeskuksen tietokannan havaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2022). Lisäksi selvitysten lähtötietona käytettiin suunnitelmarajauksia ilmakuvia muuta olemassa olevaa avointa paikkatietoa mm. ympäristöhallinnon tietokannoista.

2.2 Selvitysalue

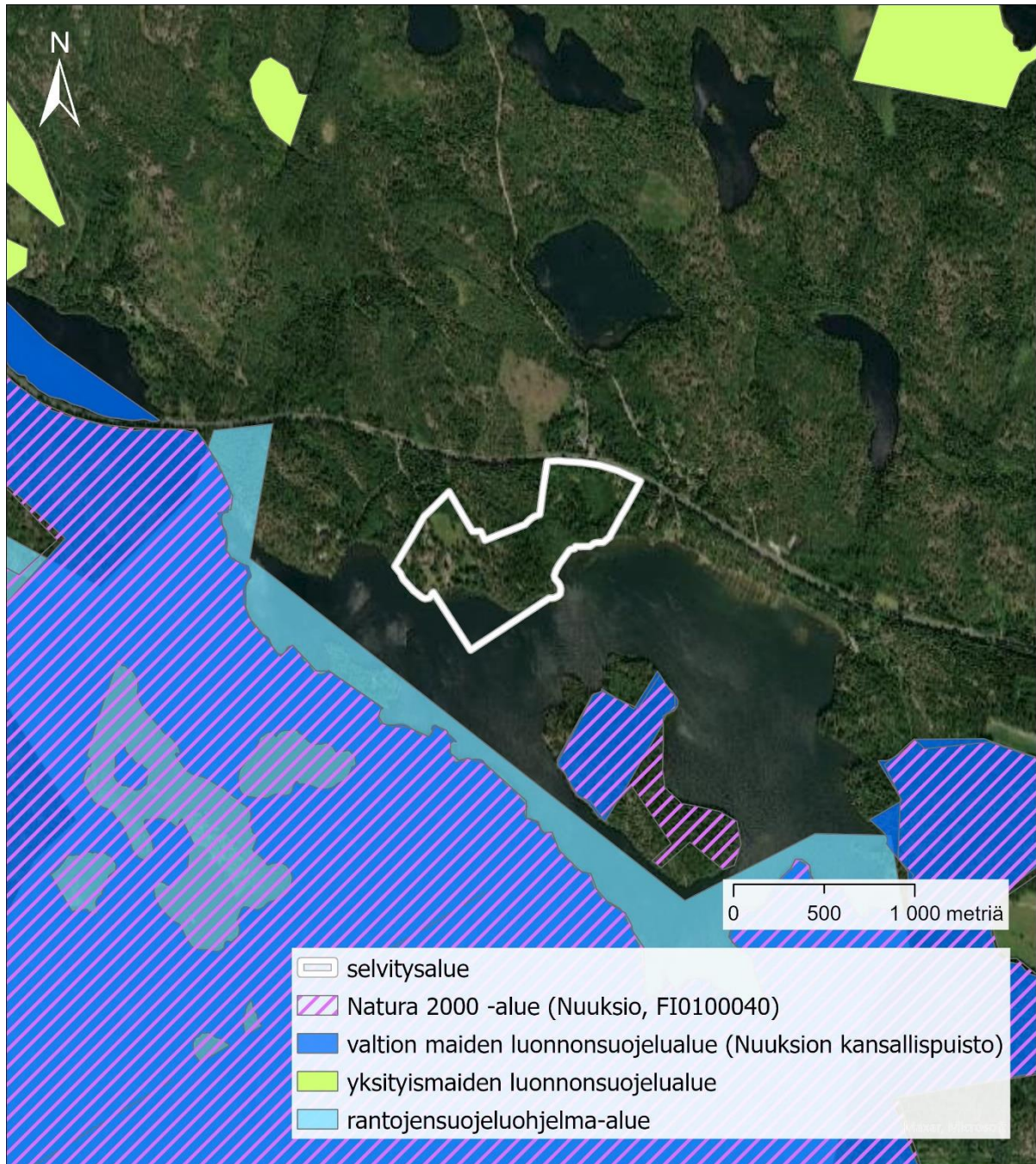
Luontoselvityksissä tarkasteltava alue on suunniteltu kaava-alue (Kuva 2-1).

Kuva 2-1. Selvitysalueen rajaus.

2.3 Selvitysalueen läheiset suojelualueet

Selvitysalueen läheisyydessä, alle 500 m etäisyydellä sen eteläreunasta, sijaitsee Nuuksion Natura 2000 -alue (FI0100040), joka on myös valtion maiden luonnonsuojelualuetta (Nuuksion kansallispuisto). Selvitysalueen vesialue, Saarijärvi, kuuluu osittain selvitysalueen ulkopuolella Natura 2000 -alueeseen ja Nuuksion kansallispuistoon. Natura 2000 -alue kuuluu suurelta osin myös rantojen suojeluohjelma-alueeseen. Selvitysalueen läheiset suojelualueet on esitelty kuvassa 2-2.

Kuva 2-2. Selvitysalue ja sen läheiset suojelualueet.

2.4 Selvitysmenetelmät

Maastokäynneillä alueen yleispiirteet ja havaitut huomion arvoiset selvityskohteet dokumentoitiin valokuvaamalla sekä kirjaamalla ylös sanallisesti niitä koskevat keskeiset tiedot. Kohteet kirjattiin ylös GPS-paikantimella varustetulle tablettitietokoneelle suoraan Field Maps -paikkatietosovellukseen.

Luontotyyppien, vieraslajiesiintymien ja lajistaselvitysten yhteydessä havaittujen huomioitavien alueiden osalta tuotettiin aluerajaukset. Lajihavainnot kerättiin piste- tai aluerajauksina.

2.4.1 Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvityksen maastokäynti tehtiin 11.5., jolloin lumet olivat maastosta jo lähes täysin sulaneet, mutta kasvukausi oli vasta aluillaan, jolloin mahdolliset liito-oravan (*Pteromys volans*) papanat ovat hyvin havaittavissa.

Liito-oravaselvityksessä selvitysalueelta etsittiin liito-oravalle soveltuvilta tai liito-oravan kulkuyhteydeksi sopivilta metsä- ja puustoalueilta papanoita rinnankorkeushalkaisijaltaan yli 15 cm olevien puiden juurilta. Lisäksi havainnoitiin mahdollisia liito-oravan kolo- ja pesäpuita. Mahdollisia liito-oravan pesäpaikkoja ovat erityisesti kolopuut ja punaoravan (*Sciurus vulgaris*) risupesät sekä sopivan kokoiset linnun- ja liito-oravanpöntöt.

Liito-oravakartoituksessa menetelmänä on rajata liito-oravalle soveltuvat metsäalueet ja mahdolliset elinympäristöalueet sekä niiden väliset yhteydet ja merkitä havaintotiedot gps-paikantimella paikkatietojärjestelmään.

2.4.2 Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys

Maastonselvitys tehtiin 27.6. Luontotyyppiselvityksessä selvitysalueelta kartoitettiin ja rajattiin alueen luontotyypit Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (2018) mukaisesti. Luontotyyppiselvityksen yhteydessä alueelta kartoitettiin mahdolliset luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyypit, metsälain 10 § tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain 2. luvun 11 § mukaiset luontotyypit. Luontotyyppikohteista arvioitiin niiden luonnontilaisuutta ja edustavuutta.

Luontotyyppiselvityksen yhteydessä merkittiin ylös selvitysalueen mahdolliset uhanalaisten, silmäläpidettävien tai rauhoitettujen kasvilajien sekä vieraskasvilajien ja muiden mahdollisten huomionarvoisten kasvien havainnot.

3. TULOKSET

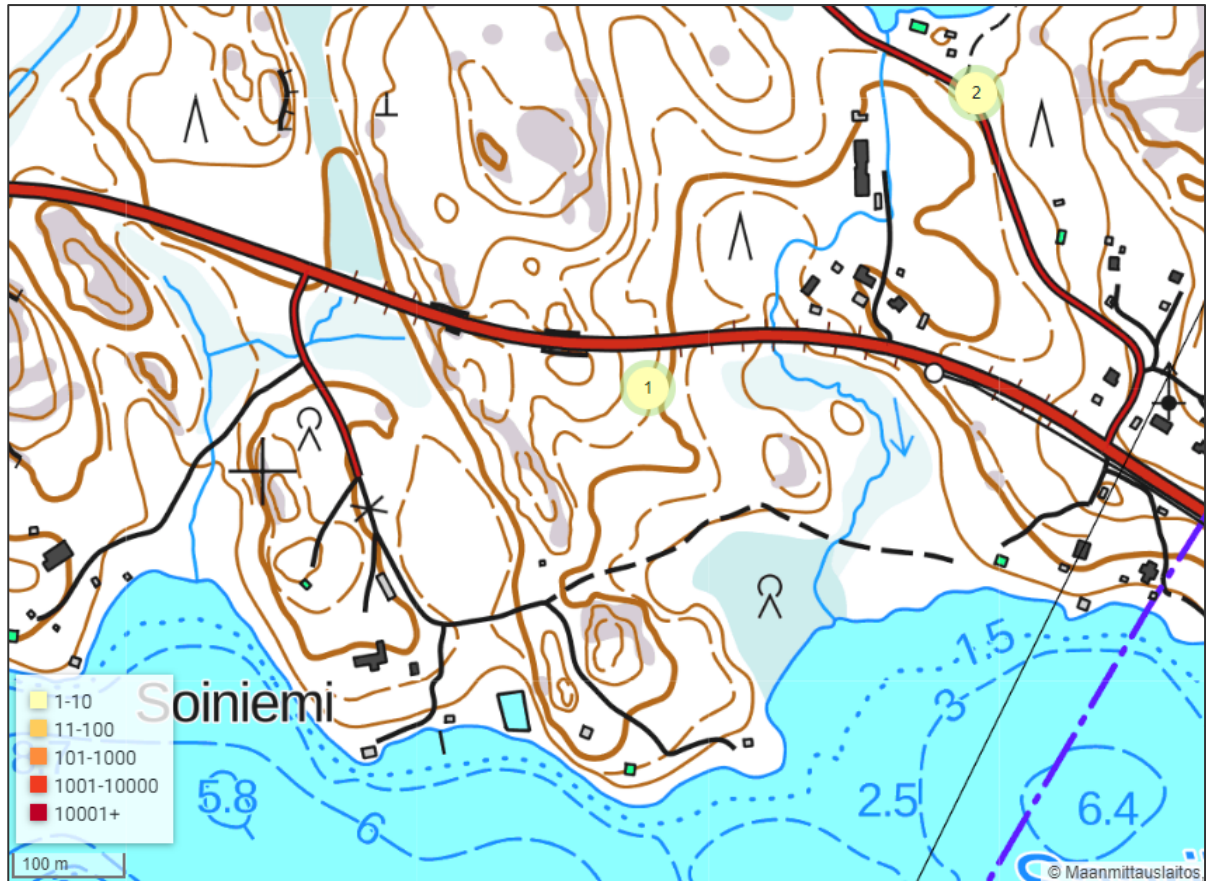
3.1 Liito-oravaselvitys

Selvitysalueelta tai sen välittömästä lähiympäristöstä ei havaittu merkkejä liito-oravasta. Alueelta rajattiin kaksi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöaluetta (Kuva 3–1a). Läntisempi alue on kohtalaisen varttunutta sekametsää, jossa koivu on valtalajina ja sen alla kasvaa alikasvoksena kuusta. Seassa on muutamia järeitä koivuja ja haapoja. Alue on liito-oravalle soveltuvuudeltaan kohtalainen ja kehittymässä soveltuvammaksi. Itäisempi alue on varttunutta kuusivaltaista kangasmetsää, jossa on seassa koivua, haapaa ja muutamia harmaaleppiä. Kolopuita alueilta ei havaittu.

Selvitysalueen lähimmät tunnetut liito-oravahavainnot on tehty noin 100 ja 300 m päästä selvitysalueen pohjoispuolelta (Suomen Lajitietokeskus 2022) (Kuva 3–1b). Havainnot on tehty vuosina 2020 ja 2022. Kumpikin havainnoista on kansalaishavaintoja, ja toisessa on valokuva havaitusta liito-oravasta. Havaintopaikoilta on puustoyhteys selvitysalueelle.

Kuva 3–1a. Liito-oravalle soveltuvat elinympäristöalueet selvitysalueella.

Kuva 3-1b. Selvitysalueen läheiset liito-oravahavainnot (Kuvakaappaus: Suomen Lajitietokeskus).

3.2 Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys

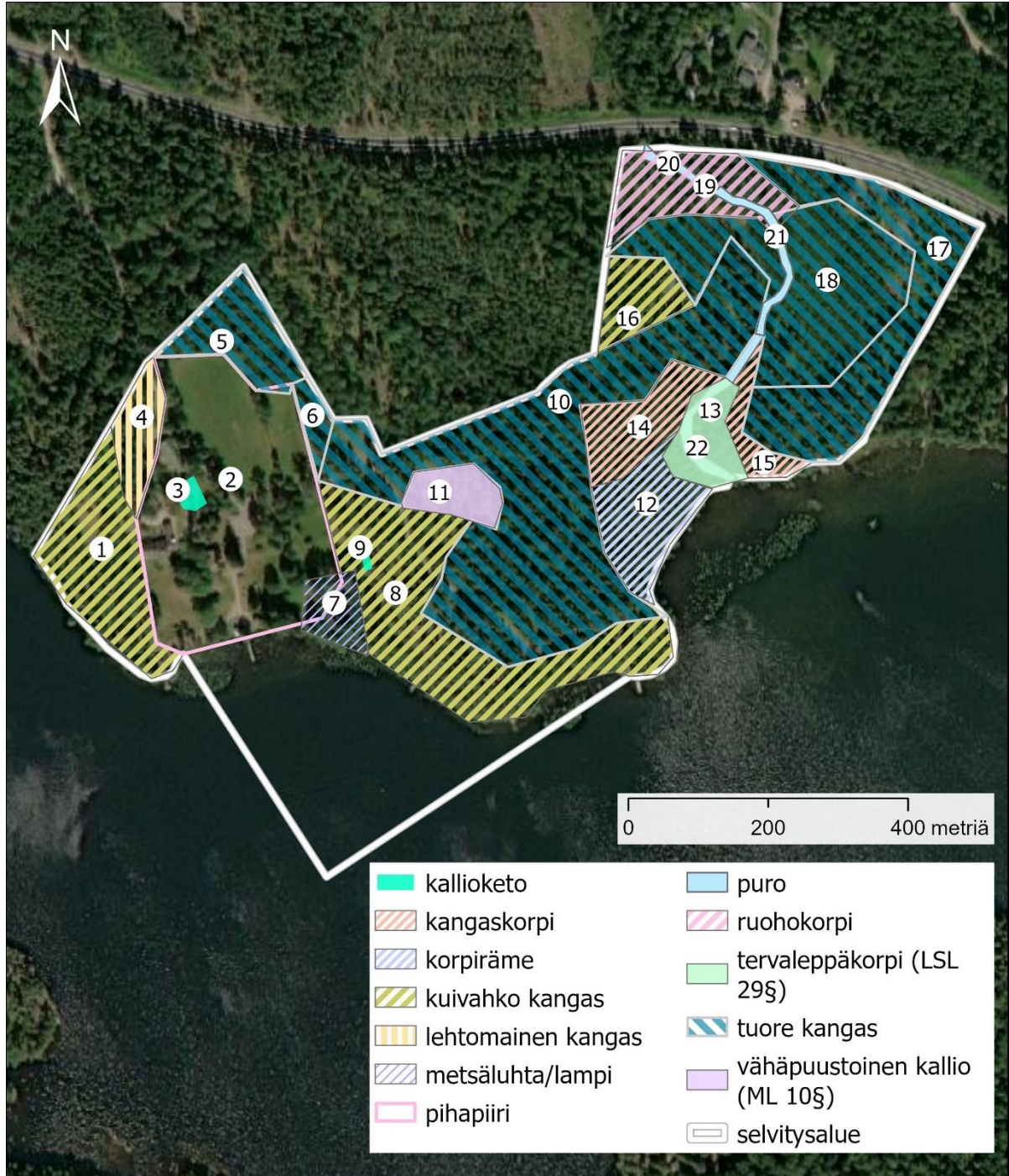
3.2.1 Luontotyypit

Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen perusteella selvitysalueen kasvillisuus on pääasiassa erilaista kangasmetsää ja pienialaisia korpiluontotyyppisiä. Alueen itäosan halki virtaa metsäpuuro, joka on pohjoisosastaan hakkuiden seurauksena menettänyt parhaimmat luontoarvonsa ja luonnontilansa, mutta eteläosassa lähellä Saarijärven ranta puuro on luonnontilainen ja sen varsi puustoinen. Luonnontilainen puuro-osuus on vesilain mukainen kohde, jonka luonnontilaa ei saa vaarantaa ilman vesilupaa.

Lähellä kohtaa, jossa metsäpuuro laskee Saarijärveen, esiintyy purouoman ympärillä luonnonsuojelulla suojeltua tervaleppäkorpea. Selvitysalueen keskiosassa metsän keskellä on vähäpuustoinen kallio, joka on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

Suurin osa alueella havaituista metsäluontotyypeistä on luokiteltu Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (2018) perusteella uhanalaisiksi. Luontotyyppien uhanalaisuus on kuvattu kuviokohtaisen kuvaustekstin kohdalla. Uhanalaiset luontotyyppialueet ovat suurimmaksi osaksi kohtalaisen edustavia. Edustavuutta laskee erityisesti lahopuun vähäisyys ja osittain puuston nuori ikä.

Luontotyypit on esitelty karttakuvassa 3-2. Luontotyyppien ominaispiirteet ja lajisto on esitelty kuviokohtaisesti kartan mukaisesti numeroituna karttakuvan jälkeen. Puuro ja sen eri osuuksien rajaukset on esitelty tarkemmin karttakuvassa 3-15.

Kuva 3–2. Selvitysalueen luontotyytit.

1. Kuivahko kangasmetsä (EN)

Mäntyvaltainen, seassa kuusta, koivua, katajia ja joitain vaahteroita. Pohjoisosassa tuorempi. Puusto järeeää, halk. 30–65 cm, joitain lahopuita maassa ja pystyssä. Puustoa harvennettu rannassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat muun muassa kanerva, sananjalka, poronjäkälet, puolukka, mustikka, maitikat, kiolo ja juolukka. Alueella kasvaa vieraslaji komealupiinia. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen, mutta puuston varttuneisuuden ja kohtalaisen lahopuun määrän (muutama m^3/ha) vuoksi kuvio on kohtalaisen edustava.

2. Pihapiiri (Kuva 3-3)

Pihapuustoa ja käyttönurmea. Puustona järeitä lehmuksia, koivuja, kuusia, lehtikuusia, rannassa muutama tervaleppä ja koristepuita sekä -pensaita. Kenttä- ja pohjakerroksessa on perennaistuksia ja valtaosa alueesta on käyttönurmea.

Kuva 3-3. Selvitysalueen pihapiiriä, kuvattuna rannan läheltä kohti pohjoista.

3. Kallioketo (CR) (Kuva 3-4)

Suhteellisen tuore, reheväkasvuinen, mutta paikoin ketomainen. Lajeina kasvaa mm. isomaksaruoho, ahosuolaheinä, ruoholaukka, nurmitädyke, heinätähtimö, haisukurjenpolvi, nuokkuhelmiä, rönsyleinikki ja kataja. Seassa on lehtoakileijaa, tiikerililjaa ja ulkomaista maksaruoholajia. Kedon läpi kulkee polku ja kasvillisuus on siltä osin kulunutta. Kalliokedot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi luontotyyppiä koko Suomessa. Keto ei ole kuitenkaan luonnontilainen eikä edustava, sillä kasvillisuus on rehevää ja kulttuurivaikutteista.

Kuva 3-4. Kallioketoa pihapiirillä, selvitysalueen länsiosassa.

4. Lehtomainen kangas (VU) (Kuva 3–5)

Valtalajina kuusi, seassa mäntyä ja koivua sekä pihlajan, haavan ja vaahteran taimia. Puusto on varttunutta ja järeää, halk. 30–60 cm, taimia on harvennettu. Lahopuuta on vähän maassa. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. kielo, mustikka, oravanmarja, sananjalka, valkovuokko, hiirenporras, sinivuokko, vadelma. Lehtomaiset kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen ja on edustavuudeltaan vain kohtalainen, sillä lahoppuustoa on vähän (muutama m³/ha) ja puustoa on käsitelty.

Kuva 3–5. Lehtomaista kangasta selvitysalueen länsiosassa.

5. Tuore kangas (VU)

Tiheäkasvuinen talousmetsä. Valtalajina kuusi ja haapa, seassa koivua. Puusto melko nuorta, halkaisijaltaan 20–40 cm. Lahoppuuta hyvin vähän. Kuvio on ojitettu. Pohjakerros on lähes kasviton, aukkopaikoissa kasvavat vadelma, mustikka, aho/salokeltanot ja hiirenporras. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole kuitenkaan edustava eikä luonnontilainen puuston nuoruuden, lahoppuun vähyyden ja talousmetsäkäytön vuoksi.

6. Tuore kangas (VU) (Kuva 3–6)

Valtalajina koivu, seassa haapaa, mäntyä ja kuusta, seassa paljon pihlajantaimia. Puusto on melko harvaa, paikoin varttunutta, halkaisijaltaan 30–50 cm. Hyvin vähän lahoppuuta. Kenttäkerroksessa kasvavat mustikka, puolukka, lauhat, keltanot, kastikat, juolukka ja ahomansikka eteläreunassa. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen eikä edustava lahoppuun vähäisyyden ja harvan ja nuoren puuston vuoksi.

7. Metsäluhta/lampi (Kuva 3–7)

Rantametsä, jossa tervaleppäluhdan piirteitä, rakennetun vesialtaan ympärillä. Oletettavasti tervaleppäluhdan vanha muuntuma. Puulajeina tervaleppä, harmaaleppä, koivu ja kuusi, puusto halk. 20–40 cm. Muutamia lahokolopuita. Kenttäkerroksessa kasvavat sananjalka, koiranputki, mustikka ja hiirenporras. Vedessä ja rantaviivassa kasvavat vesitatar, kurjenpolvi, ulpukka, lumme, pullosara ja vihvilät. Ei-luonnontilainen luontotyyppi.

Kuva 3-6. Tuoretta kangasta, joka on talousmetsäkäytössä selvitysalueen luoteisosassa.

Kuva 3-7. Metsäluhta, jonka keskellä kaivettu lampi selvitysalueen eteläosassa rannan lähellä. Kuvattu kohti etelää.

8. Kuivahko kangas (EN) (Kuva 3-8)

Kallioinen ja mäntyvaltainen. Seassa kuusta ja koivua, puusto paikoin melko varttunutta, halk. 30–60 cm. Lahopuuta jonkin verran. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. mustikka, puolukka, poronjäkälät, hiirenporras ja kataja. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen, mutta puuston varttuneisuuden ja kohtalaisen lahopuumäärän (muutama m³/ha) vuoksi kuvio on kohtalaisen edustava.

Kuva 3–8. Kuivahkoa kangasmetsää rinteessä Saarijärven rannalla selvitysalueen eteläosassa. Kuvattu kohti itää.

9. Kallioketo (CR) (Kuva 3–9)

Kuiva, vähäravinteinen ja pienialainen keto kuivahkon kankaan keskellä. Oletettavasti ei ole laidunnettu. Kasvilajeina kasvavat mm. mäkitervakko, pelto-orvokki, ahosuolaheinä, isomaksaruoho, haisukurjenpolvi, koiranheinä, hiirenporras, nurmilauha ja rohtosormustinkukka. Keto on melko edustava lajistonsa puolesta ja suhteellisen luonnontilainen.

Kuva 3–9. Kallioketoa selvitysalueen keskiosan kuivahkon kangasmetsän keskellä. Kuvassa kukkivaa mäkitervakkoa.

10. Tuore kangas (VU) (Kuva 3-10)

Kuusivaltainen, seassa on haapoja, raitoja ja koivuja, muutamia lehmuksen taimia. Puusto on suhteellisen varttunutta, halk. 30–60 cm. Lahopuuta on vähän. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. mustikka, sananjalka, metsäimarre, käenkaali, oravanmarja, rätvänä ja kielo. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio on kohtalaisen edustava ja se on paikoin luonnontilaisen kaltainen. Lahopuun vähäisyys ja puuston nuori ikä alentaa edustavuutta.

11. Vähäpuustoinen kallio (ML 10§) (Kuva 3-11)

Metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Valtapuuna mänty, lahopuuta jonkin verran maassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat puolukka, poronjäkälät, metsälauha, kannerva, mustikka ja erilaiset sammaleet.

Kuva 3-10. Tuoretta kangasta selvitysalueen keskiosassa.

Kuva 3-11. Vähäpuustoista kalliota (ML 10§) selvitysalueen keskiosassa.

12. Korpiräme (EN) (Kuva 3–12)

Luhtainen. Rannassa pienesti isovarpurämettä. Valtalajina mänty ja koivu, puusto jokseenkin varttunutta, halk. 20–40 cm. Lahopuuta jonkin verran. Pensaskerroksessa kasvaa pajuja ja korpi-
paatsamaa. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. suopursu, juolukka, mustikka, rahkasammalet ja tupasvilla. Korpirämeet on luokiteltu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) luontotyypiksi. Kuvio on luonnontilainen ja hyvin edustava, mutta lahopuun vähäisyys vähentää edustavuutta.

Kuva 3–12. Korpirämettä ja sen kasvillisuutta selvitysalueen eteläosassa Saarijärven rannassa.

13. Tervaleppäkorpi (LSL 10§)

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi. Luonnontilainen tai vähintään luonnontilaisen kaltainen. Luhtainen, puron varrella. Valtapuulajina tervaleppä, seassa koivua ja joi-
tain kuusia. Puusto jokseenkin varttunutta, halkaisijaltaan 20–40 cm. Pensaskerroksessa korpi-
paatsamaa. Lahopuuta jonkin verran kaatuneena ja kantoina. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasva-
vat mm. raate, suovehka, rahkasammalet, sarat, karhunsammalet ja ranta-alpi.

Kuva 3–12. Korpirämettä ja sen kasvillisuutta selvitysalueen eteläosassa Saarijärven rannassa.

14. Kangaskorpi (CR)

Kuusivaltainen, seassa koivua. Puusto paikoin hyvin järeää, halk. 30–60 cm. Lahopuuta jonkin verran. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mustikka, rahkasammalet, metsäkorte, karhunsammalet ja korpi-imarre. Kangaskorvet on luokiteltu Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Kuvio on luonnontilaisen kaltainen ja melko edustava, mutta edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys.

15. Kangaskorpi (CR)

Valtalajeina ovat kuusi ja koivu, seassa tervalepän taimia. Puusto halk. 20–40 cm. Lahopuuta hyvin vähän. Pensaskerroksessa kasvaa korpipaatsamaa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat mm. rahkasammalet, mustikka, puolukka, suopursu ja hiirenporras. Kangaskorvet on luokiteltu Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Kuvio on luonnontilaisen kaltainen ja melko edustava, mutta edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys ja puuston suhteellisen nuori ikä.

16. Kuivahko kangas (EN)

Mäntyvaltainen, seassa kuusta ja koivua. Harvennettu talousmetsää. Puusto melko nuorta, halk. 20–30 cm. Lahopuuta hyvin vähän. Kenttäkerroksessa kasvavat mm. mustikka, rätvänä, puolukka ja kanerva. Kuivahkot kankaat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei kuitenkaan ole luonnontilainen eikä edustava talousmetsäkäytön vuoksi.

17. Tuore kangas (VU)

Kuusivaltainen, seassa mäntyä, koivua ja joitain haapoja sekä paljon haavan ja pihlajan taimia. Puusto halk. 20–50 cm, paikoittain järeää. Harvennettu. Lahopuuta hyvin vähän. Kenttäkerroksessa kasvavat mustikka, kanerva, puolukka, sananjalka, valkovuokko, juolukka ja rätvänä. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen, mutta se on kohtalaisen edustava puuston järeiden vuoksi. Edustavuutta laskee lahopuun vähäisyys ja talousmetsäkäyttö.

18. Tuore kangas (VU) (Kuva 3–13)

Kuusi- ja koivuvaltainen, suurimmaksi osaksi nuorta 10–15-metristä koivutaimikkoa. Hakattu joitain vuosia sitten. Puusto halk. 20–30 cm. Kenttäkerroksessa kasvaa pääasiassa mustikkaa ja hiirenporrasta. Lahopuuta on kantoina vähän. Tuoreet kankaat on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiksi Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole luonnontilainen eikä edustava puuston nuoren iän, lahopuun vähäisyyden ja talousmetsäkäytön vuoksi.

Kuva 3–13. Hiljattain avohakattua tuoretta kangasta, jossa kasvaa koivutaimikkoa, selvitysalueen itäosassa.

19. Ruohokorpi (VU) (Kuva 3–14)

Ruohokorpi, jonka länsiosassa kangaskorven piirteitä. Kuusivaltainen, seassa on koivua ja muutama iso tervaleppä puron varrella. Puusto halk. 20–40 cm, lahoppua vähän. Keväällä selvästi luhtainen. Harvennettu hiljattain, metsäkoneen painanteita maapohjassa. Kenttä- ja pohjakerroksessa kasvavat rahkasammalet, ranta-alpi, sarat, pajut, vihvilät, korpikaisla, suovehka, hiirenporras ja maariankämme. Ruohokorvet on luokiteltu vaarantuneeksi (VU) luontotyyppiä Etelä-Suomessa. Kuvio ei ole kuitenkaan luonnontilainen eikä edustava talousmetsäkäytön vuoksi.

Kuva 3–14. Ruohokorpea selvitysalueen pohjoisosassa puron varrella. Kuvattu kohti pohjoista ja selvitysalueen pohjoispuolella menevää tietä.

20. Puro (Kuva 3–15, 3–16 ja 3–17)

Pohjoisin alkuosuus purosta on osittain luonnontilaisen kaltainen, mutta puron vierustaa on ojitettu tien läheltä, puron ympäristö on urautunut metsäkoneen jäljistä ja puusto on suurelta osin puron varrelta harvennushakattu. Puro virtaa kirkasvetisenä tien pohjoispuolelta ja kulkee sen ali. Puronvarren puustossa lajeina tervaleppä, koivu ja kuusi. Purossa kasvaa isonäkingsammalta, vihvilöitä ja saroja. Hakkuun ja läheisen ojituksen vuoksi menettänyt parhaat luontoarvonsa. Uoman muoto on muokkautunut hakkuissa.

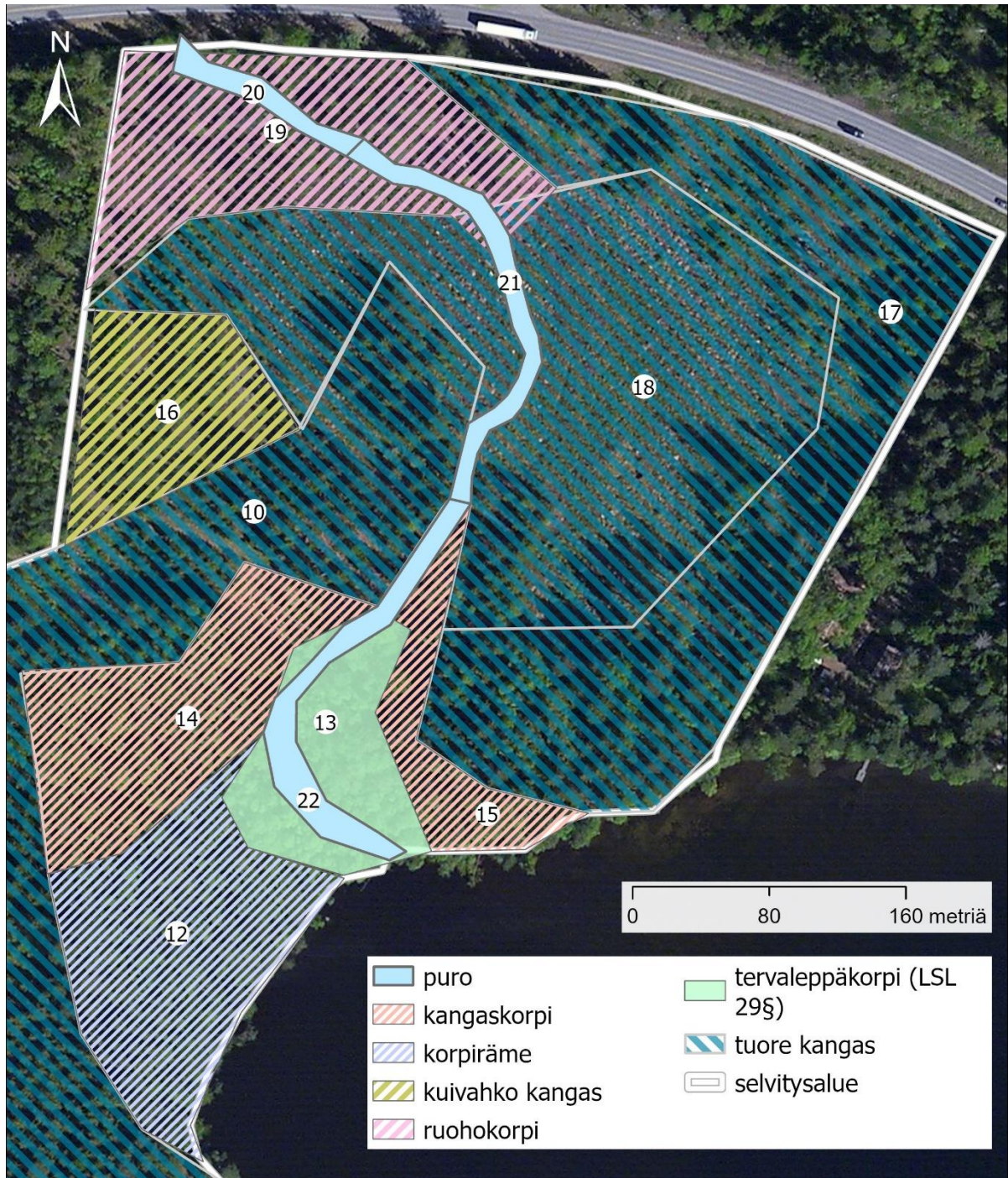
21. Puro (Kuva 3–15 ja 3–18)

Puron keskiosuus on menettänyt luontoarvonsa alueella hiljattain tehdyn avohakkuun seurauksena. Purouoman varrella kasvaa muutamia varttuneempia tervaleppiä ja kuusia, muuten puusto on pääasiassa nuorta koivutaimikkoa. Hakkuun vuoksi puro ja sen välitön lähiympäristö on menettänyt parhaat luontoarvonsa. Uoman muoto on kuitenkin säilynyt.

22. Puro (ML 10 §)

Puron eteläinen, rannanläheinen osuus on luonnontilainen ja kirkasvetinen. Uoma on mutkitteleva ja haarova. Puusto puron varrella on tervaleppiä, kuusta ja koivua. Purossa kasvavat mm. ison-

näkinsammal, rentukka ja vehka. Tämän puro-osuuden purovarsimetsä on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Luonnontilaiseen puro-osuuteen vaikuttavat toimenpiteet voivat edellyttää vesilupaa (vesilaki 3. luku 2 §).

Kuva 3–15. Selvitysalueen itäosan luontotyytit, josta käy ilmi puro-osuuksien tarkemmat rajaukset.

Kuva 3–16. Puron pohjoisin osuus, jonka luontoarvot ovat osittain muuttuneet harvennushakkuun myötä. Kuvattu 11.5.

Kuva 3–17. Isonäkingsammalta puron pohjoisosassa. Puron pohja on liettynyt tien viereisen ojankaivuun ja hakuiden aiheuttamien maastokoneen kulku-urien seurauksena.

Kuva 3–18. Puron keskiosuutta alueella, jossa puusto on avohakattu hiljattain ja jossa purouoman varrella kasvaa pääasiassa nuorta lehtipuustoa.

Kuva 3–19. Puron eteläosaa metsäautotieltä kohti etelää kuvattuna. Metsäautotiehen asti puro-osuus on luonnontilainen sitä ympäröivän puuston perusteella, tien pohjoispuolella metsä on käsiteltyä. Kuvattu 11.5.

3.2.2 Huomionarvoiset kasvihavainnot

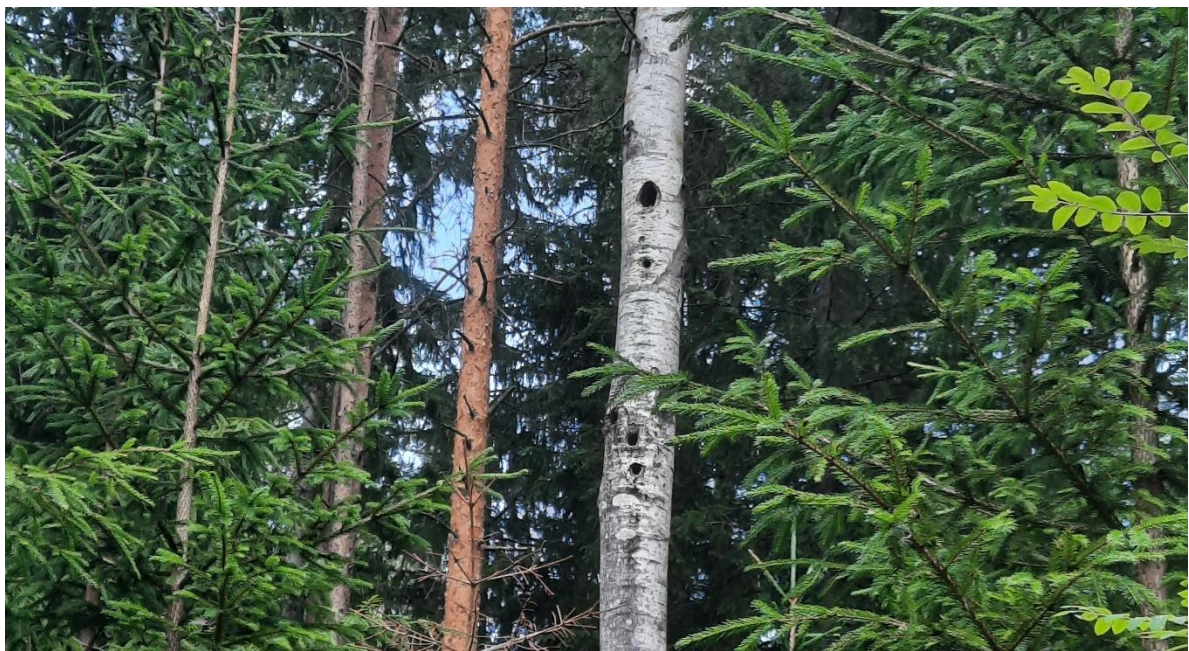
Selvitysalueelta ei tehty havaintoja uhanalaisista, rauhoitetuista, erityisesti suojelluista tai luontodirektiivin liitteissä mainituista kasvilajeista.

3.2.3 Muut huomionarvoiset lajihavainnot

Liito-orava- ja luontotyyppiselvitysten yhteydessä selvitysalueelta tehtiin ääni- ja näköhavaintoja palokärjistä (2 yksilöä) ja palokärjen pesäpuusta sekä yksittäinen äänihavainto töyhtötiäisestä (Kuvat 3–20 ja 3–21).

Palokärki on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, jonka suojelu on Suomessa toteutettu Natura 2000 -alueilla. Palokärki on kolopesijä ja paikkalintu, jota esiintyy laajalti mutta harvalukuisena lähes koko Suomessa erilaisissa, useimmiten varttuneissa, havu-, lehti- ja sekametsissä.

Töyhtötiäinen on vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksen perusteella arvioitu vaarantuneeksi (VU) lajiksi. Töyhtötiäinen on kolopesijä ja paikkalintu, jota esiintyy havumetsissä, etenkin kallioisissa männiköissä, etelästä Lapin eteläosiin saakka.

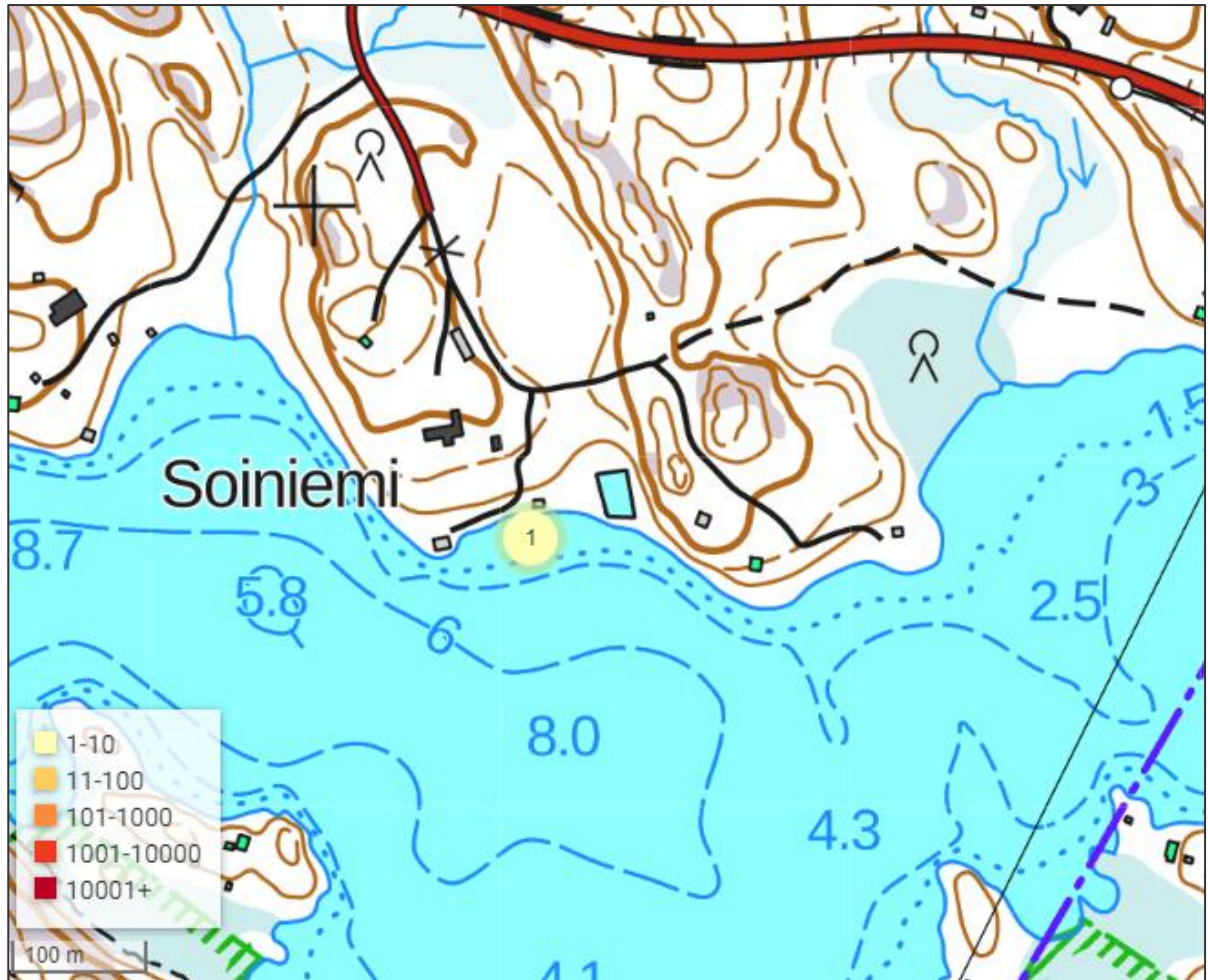

Kuva 3–20. Selvitysalueelta havaittu palokärjen pesäpuu.

Kuva 3–21. Selvitysalueen huomionarvoiset eläinhavainnot.

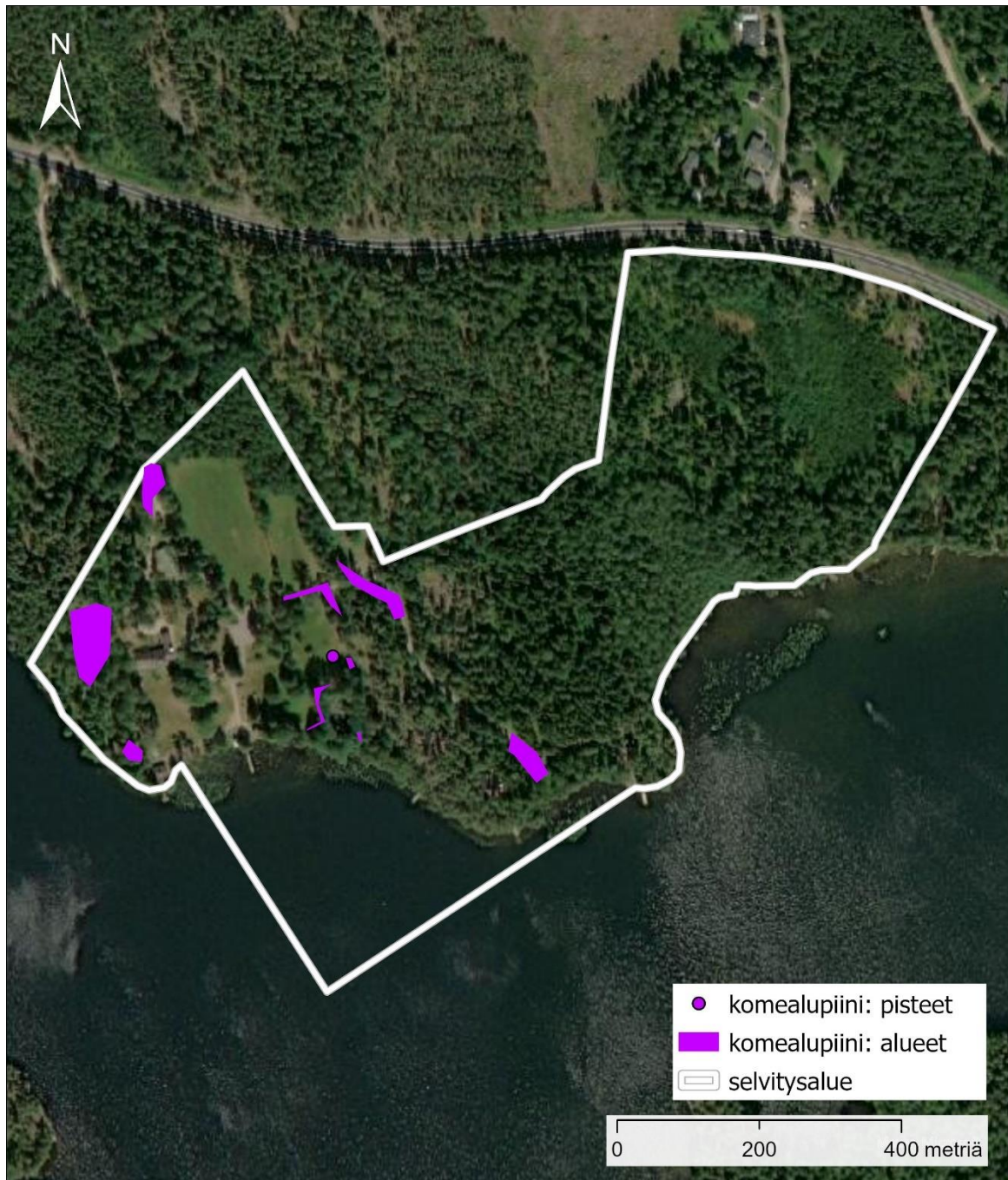
Selvitysalueelta tunnetaan varmistettu saukkohavainto vuodelta 2021 (Suomen Lajitietokeskus 2022) (Kuva 3–22). Saukko on EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteen laji, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulla suojeltuja, eikä niitä saa hävittää tai heikentää ilman poikkeamislupaa. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat tyypillisesti vesistöjen rantapenkköjen onkaloissa. Tällaisia ei havaittu alueelta maastokäyntien yhteydessä, mutta tarkempaa saukkoselvitystä alueella ei ole tehty.

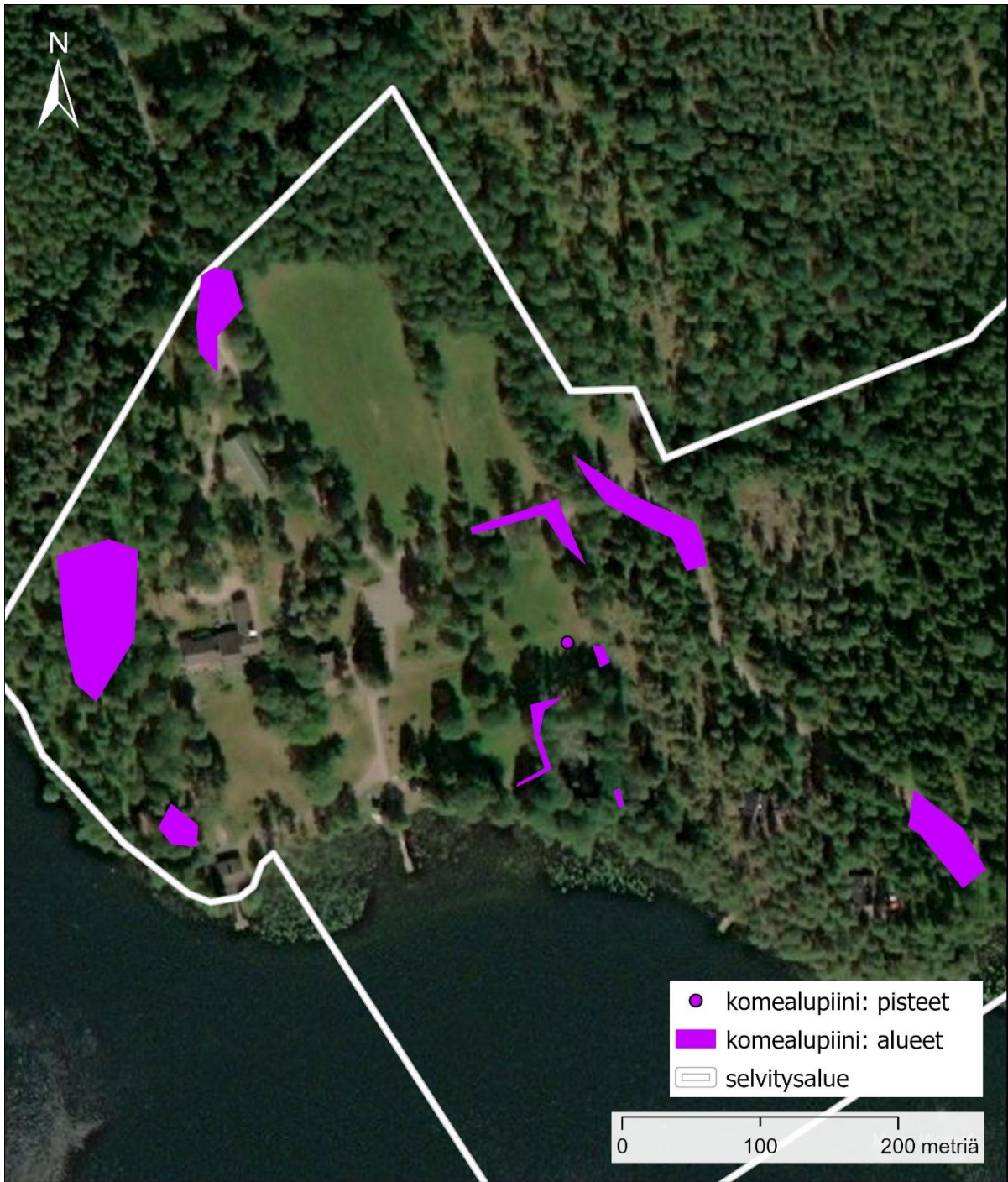
Kuva 3–22. Selvitysalueen tunnetun saukkohavainnon sijainti. Kuvakaappaus: Suomen Lajitietokeskus.

3.2.4 Vieraslajit

Selvitysalueen länsiosassa talon pihapiirin läheisyydessä ja mökkiteiden varsilla, esiintyy paikoin runsaasti komealupiinia, joka on haitallinen vieraslaji (Kuvat 3–23, 3–24, 3–25 ja 3–26). Yksilöitä kasvaa selvitysalueella yhteensä arviolta 200–400 yksilöä. Komealupiini kuuluu sekä Suomen kansalliseen vieraslajiluetteloon ja -strategiaan (1709/2015 että 704/2019) että EU:n vieraslajiluetteloon.

Kuva 3–23. Selvitysalueen vieraslajihavainnot.

Kuva 3–24. Selvitysalueen vieraslajihavainnot, zoomikartta.

Kuva 3–25. Komealupiinia selvitysalueen länsiosassa, rakennuksen pihapiirissä. Alueella kasvaa nuoria taimia arviolta yli sata yksilöä. Kuvattu kohti pohjoista tenniskentän laidalta.

Kuva 3–26. Komealupiinia selvitysalueen keskiosassa hoidetun nurmikon itäpuolella lähellä metsänreunaa. Kuvattu kohti pohjoista.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Keväällä ja kesällä 2022 tehtyjen luontoselvitysten perusteella selvitysalueella esiintyy luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain mukaisia suojeltuja tai huomioitavia luontotyyppisiä alueita. Alueelta rajattiin luonnontilainen terveleppäkorpi, joka on luonnonsuojelulain 29 §:n mukainen suojeltu luontotyyppi, vähäpuustoinen kallioalue, joka on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö ja puro, jonka luonnontilaisen osuuden muuttaminen on vesilain (3. luku 2 §) luvanvarainen kohde ja jonka välitön lähiympäristö on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Kyseiset alueet tulee ottaa kaavasuunnittelussa huomioon. Luonnonsuojelulain mukaisen kohteen osalta huomioon ottaminen tarkoittaa alueiden rauhoittamista maankäytöltä, metsälakikohteet on huomioitava, mikäli alueet ovat jatkossakin maa- ja metsätalouteen tai vastaavaan (esim. viheralueet) varattuja maankäyttöalueita. Luonnonsuojelulain mukaisen kohteen osalta kohdetta muuttavat maankäytön muutokset alueilla ovat sallittuja vain poikkeamislupamenettelyllä. Luonnonsuojelulain mukaisen suojellun luontotyypin suojelu astuu voimaan ELY-viranomaisen rajauspäätöksellä.

Maankäyttö ei saa ilman vesilain edellyttämää lupaa muuttaa puron vesitasapainoa, sillä muutos voi vaikuttaa puroa ympäröivään puustoon ja muuhun kasvillisuuteen, jonka osalta on erityisesti syytä huomioida mahdolliset vaikutukset luonnonsuojelulain mukaiseen terveleppäkorpeen. Mahdollisten luonnontilaiseen puroon kohdistuvien toimenpiteiden osalta tulee tarkistaa vesiluvan tarve ELY-keskukselta ja tarvittaessa hakea lupa AVI:lta.

Selvitysalueella ei havaittu erityisesti suojeltavia, rauhoitettuja, uhanalaisia tai EU:n luontodirektiivin tiukasti suojeltuja lajeja, kuten liito-oravaa. Alueelta havaittiin liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä. Koska liito-oravasta on tuoreita ja tunnettuja havaintoja kaava-alueen välittömästä läheisyydestä, tulee liito-oravatilannetta selvitysalueen lajille soveltuvilla metsäalueilla tarkkailla jatkossakin, mikäli niille suunnitellaan puustoa hävittävää maankäyttöä.

Selvitysalueelta havaittiin myös EU:n lintudirektiivin I-liitteessä mainittu palokärki ja sen pesäpuu, joka on syytä säilyttää. Alueella on havaittu myös saukkoa, joka on EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteen laji. Palokärki ja saukko ovat läheisen Nuuksion Natura 2000 -alueen suojeluarvoina mainittuja lajeja. Myös Natura 2000 -alueen ulkopuolella toteutettavien hankkeiden mahdolliset vaikutukset Natura 2000 -alueen suojeluarvoihin on otettava huomioon. Mikäli palokärjen pesimäympäristöön kohdistuu toimenpiteitä, jotka voivat sitä heikentää, on syytä varmistaa ELY-viranomaiselta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tarve.

Alueelta havaittiin useita uhanalaisia luontotyyppisiä alueita. Nämä kohteet ovat selvityksen perusteella pääasiassa melko edustavia, ja niillä on potentiaalia kehittyä edustavammiksi. Edustavuutta laskee monen luontotyypin kohdalla erityisesti lahoppuun vähäisyys ja puuston nuori ikä.

Selvitysalueella esiintyy runsaasti haitallista vieraslajia, komealupiinia, mikä tulee huomioida hankkeen suunnittelussa. Mahdollisen rakentamisen yhteydessä syntyvät vieraslajiperäiset massat on käsiteltävä asianmukaisesti ja sijoitettava niitä vastaanottaville alueille. Alueella mahdollisesti käytettävien työkoneiden ja kulkuneuvojen osalta on huolehdittava, että vieraslajeja ei niiden mukana pääse leviämään alueen ulkopuolelle tai alueella paikoille, joissa komealupiinia ei vielä esiinny. Haitalliset vieraslajit tulee hävittää ja niiden leviämistä tulee pyrkiä ehkäisemään kaava-alueella. Haitallisten vieraslajien hävittäminen on maanomistajan tai haltijan vastuulla.

Ramboll Finland Oy
25.1.2023

5. LÄHTEET

Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija, 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2019.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Laki vieraslajien riskien hallinnasta 1709/2015.

Pääkkönen, Pilvi & Alanen, Aulikki, 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. – Suomen Ympäristökeskus. Suomen ympäristökeskuksen moniste 188.

Suomen Lajitietokeskus. Lajihavainnot hankealueelta. Haettu tietokannasta 06/2022.

Valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 704/2019.

Vieraslajiportaali. 2023. vieraslajit.fi. Viitattu 01/2023.